

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
 на цілий рік . . . 20 кор.
 на пів року . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає силіше напередне застереження.

Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Урядове поясненє міжнародного положеня.

(+) Не оден вже раз звертали ми бачність на се, як не тільки заграничне дневникарство (англійське й російське — а в слід за ним і всепольське) намагало ся хибним і наумисно тенденційно придуманим представлєнєм міжнародного положеня викликати заколот і розстрій поміж европ. державами і Австро-Угорщиною з нагоди прилуки Босни й Герцоговини. Та не тільки дневникарство пускало ся на всякого рода кругітства і баламученє прилюдної опінії, але й в дипломатичних кругах поступованє не все було поправне. Були намаганя, щоби прилуку Босни й Герцоговини представити яко яскраве нарушенє берлінського договору, яко покривдженє Сербії й Чорногори і славянських інтересів, а віденьському міністрови загр. справ в тім освітленю приписувано намір заколоту европейского мира. Яку ролю відгравала в тій справі англійська а особливо російська дипломатія, виявило ся недавно наглядно з окружної ноти російської до европ. держав і з промови міністра Извольского, у великій часті зовсім суперечної із згаданою нотою, в петербурскій думі. Російські дипломатичні круги, котрі приносили сербских паломників і тим розбуджували в них неоправдані надії на можливу поміч проти Австрії, самі причиняли ся до можливого заколоту мира а з питомим собі візантійством намагали ся одвічальність за все звалити на Австро-Угорщину.

Одначе, як наша народна приповідка каже — правда всюди нівечить ся, а все таки визначить ся — так стало ся й тут. Австрія з незвичайною здержаністю терпіла всякі визиваня не тільки сербского і чорногорского дневникарства а навіть тамошних двірских кругів, але не дала ся витрутити з рівноваги і тим приневолити дипломатичних інтригантів до капітуляції. Промова міністра Извольского була справдешним відворотом російської дипломатії після поражєня, яке Извольский поніс, як справедливо зазначила *Vossische Ztg*, в дипломатичнім двобою з бар. Ерентальом. Але ще більшого упокорєня зазнала російська дипломатія наслідком оповіщеня віденьским міністерством загр. справ австрійско-російської дипломатичної переписки, котру ми вчєра подали. Є се незвичайно рідкий в дипломатичних кругах случай, щоби такі довірочні документи оповіщувано, одначе візантійство російської дипломатії намагало конечно сего, щоби перед лицем всеї Европи розкрити нельояльність її поступованя. І справді в оповіщеній переписці підставлено неначе зеркало російській дипломатії, щоби она в нїм приглянула ся і побачила там круті свої дороги. З усього того оповіщеня виявило

ся, що роля Росії, зглядно теперішнього єї керманича загран. політики і одвічального за неї державника не є зовсім беззаміту. Документи означені точно що до часу, з докладним змістом виключають з гори всяке можливе запереченє і стають несхитним доказом, що віденьське міністерство загран. справ ані на хвилину від самого почину пересправ не покинуло занятого раз становища і не поступало двозначно. Керманич австро-угор. загран. політики заявив відразу, що Австрія лише тоді зможе явити ся на конференції, наколи проголошенє суверенної зверхности над Босною і Герцоговиною буде признане до вершеною подїєю, а не яко справа, на котру доперва потреба згодити ся. Нота міністра Извольского, котра дивним способом появилася спершу в дневниках а опісля дійшла до рук великих держав, заперечувала виразно сему, впевняючи, що Австрія своєю згодою на конференцію тим самим піддалася постанові держав підписаних на берлінськїм договорі. Бар. Еренталь відповів на ті вмовлюваня рос. дипломатії оповіщенєм документів. Оповіщенє бар. Еренталья дає також погляд на справедливе становище Австро-Угорщини супроти Сербії, Чорногори і Туреччини. Сербія і Чорногора бачать з сего, що можуть числити лише на «народногосподарські користи». А що до Туреччини зазначує міністерство загран. справ, що зворот Санджа-

Матеріяли до історії буковинської Русї.

(Дальше).

В осени 1875 р. засновано в Чернівцях німецький університет з нагоди 100-літних роковин прилуки Буковини до Австрії. В краю, де чисельну перевагу мали і мають Русини і Волохи, найвисшу школу дали німецьку.

З тої нагоди писав Гр. Воробкевич у своїм дневнику 19. X. 1876: «Уже покінчили ся всякі урочистости, так з приводу утворєня університету, як і столітнього ювілею прилучення Буковини до Австрії. Перше сьвято мало характер німецький, друге німецько-жидівський. Так тепер Буковина може бути дуже гладко згерманізованою — і, на мою думку, се красше, нїм стати орудєм і добичню (в церкві) захланних і зледащїлих бояр. Нехай та культура і в німецькій одежі, все-ж вона культура, а не варварство: адже вчить ся на рід один від другого і се тільки чванливе висшуванє себе, коли хто каже, що народ сам із себе може чимсь стати. Як раз замиканє себе перед иншими народами витворювало і витворює — застій. На культуру зложили ся, правда, всі народи, але лиш декотрим вдало ся зробити свої мови сьвітовими, — а для науки се дуже важне. Найкрасшу

гадку в таких справах висказав Шевченко:

І чужого научайтесь
 і свого не цурайтесь!»

На отворєню університету був і Олекс. Барвінський, причім був гостем Із. В-а. Єго вражєня з побуту в Чернівцях такі:

1875. 14. жовтня: Признам ся Тобі щиро, друже мій єдиний, що виїхав я з Буковини з мішаним чутєм, як виражають ся психологи; крім сеї втіхи і щирої вдяки для твоєї семї шановної, серце мєє наповнилось тяжкою тугою задля неприязних обставин для Русинів на Буковині. Боротьба велика жде там ще Русинів з неприязними елементами, боротьба за правду і науку — та борців у вас так мало! Своїм звичайним розумом добаваю, яка це Вас, обох братів, жде трудна, а велична місія. Ви маєте бути філіярами, котрі підпирати-муть цілу будівлю народню на Буковині. Кріпїть ся-ж, брати-други мої, сим праведноруским духом, що виливсь так широко і богато у нашій устній словесности, черпайте там нового житя, додавайте орлиних крил Вашому генїєви, щоби сте могли, як мовляв Куліш, серцем до серця промовляти.

(З листу Ол. Б. до Із. В-а).

Дальші вісти із сего року такі:

1875. 6. надоліста:

У нас все йде старим ладом, місто не змінило ся, а люди ті самі з враждою, ненавистію і злостію.

Руский календар повийть ся далі на сьвіт божий, досить дивоглядний, нівроку єму, відбиває ся в нїм цілий Білоус і Коломийщина, а твори так гарні, що аж ну! Прочитаєш і побачиш і насолодиш ся паном Вінцковским.

І руска академічна молодіж завязала собі якесь товариство*). Яке оно, Бог зна, бо східки їх в Бєсїді завиті непрозрілою тайною. Пан Вінцковский їх голова і керув ними, як той кермач на передній чайці ци байдаку, котрий провадив чубів на Чорне море.

Я, Гриць і другі там чужинцями — і нам якось мило коло серця, що за таких нас тримають. Що там коїть ся, що там робить ся, сам Бог лиш знає. Чую, що вже 18. с. м. дадуть забаву академики.

Щастє Боже!

(З листу Із. В-а до Ол. Б.)

У сім калєндари (на 1876 р.) сьвященник Евсевій Андрійчук, котрий пізнійше був видимою головою москвофілів, подаючи дві народні пісні, висказав таку — бистроумну гадку:

(Дальше буде).

*) «Союз».

ку Туреччині не може бути так само предметом обговорення на конференції, як і прилука Босни й Герцоговини а має вважатися довершеною подією. Тим способом Австро-Угорщина станула так рішучо по стороні Туреччини, що може числитися за се лише на вдяку В. Порти.

На останку оповіщення виказує двозначність російського поступовання. Російська дипломатія бажає нібито обминути проволікання справи, але звертає Австрію на довгу дорогу до всіх держав, поки сама висловить ся, як она собі уявляє обмежене програми конференції що до прилуки Босни по її признанню. Сам потвердив Ізвольський, що йому представляли в Парижі найліпші приятелі Росії, що він звертає ся проти власної своєї дитини, проти конференційної ідеї. Лише хоче він повести справу так, мов би то він хотів ударемнити конференцію, але щоби она на довгій дорозі від столиці до столиці сама заниділа з дипломатичної знесили.

Австрія бажає конференції, але домагає ся точного определення програми. Прилука Босни має бути яко довершена подія виключена, а лише наслідками прилуки може конференція займатися, себ то економічними користями балканських держав. Росія годить ся на попередні пересправи, в своїй ноті говорить про конечність признання прилуки, але вже в промові Ізвольський про се не згадує, а як Росія уявляє собі обмежене конференційної програми з огляду на наслідки прилуки, про се Росія не висловлює ся. Так отже представляє ся ціла справа.

Палата вельмож держ. ради

відбула засідане дня 29. с. м. а на дневнім порядку був між иншим повновласний закон і кілька инших предлог, прийнятих посольською палатою на послідній сесії.

Розправу над бюджетом ою провізориюю яко звітник почав бар. Нібавер, а відтак забрав голос др. Рус та обговорював зверхній вплив на адміністрацію, а до сего причинає ся також вплив з парламенту, надчим бесідник сильно жалів. Бесідник замічає, що адміністрація повинна бути свободна від всяких впливів зверхних та просить правительство о енергічний захист перед сими впливами.

Гр. Франц Тун зазначає, що хоч він є противником загального голосовання, мусить сказати, що розв'язане парламенту було би великим нещастям для держави. Політичний мир настає, як у лица мовчить. Бесідник не хоче пересуджувати, чи виїмкові середники є добрі, але мусить зазначити, що заведене доразових судів причинило ся до успокоєня. Бесідник бажає, щоби запанував спокій не лише в Празі, але й в инших місцевостях, в яких лучили ся неспокої. Похвалює правительство, що так рішучо здавило бойкотів рух. Обговорюючи чешко-німецькі відносини, пригадує бесідник ті часи, коли централізм і германізація не допускали до розвитку чешкого народа. Чешкий нарід приневолений ще й инні бороти ся за свої права а вразливість Чехів подразнено ще й такими подіями, як послідня в чешкїм соїмі, де співано «Wacht am Rhein». Австрія повинна вести національну політику, яка дозволяла би всі народи так, щоби ніо-

ден нарід не був зависимий в своїм культурнім розвитку від veto другого народа. Се несправедливо, щоби Італійцям і полудневим Славянам відказувано університету, а Чехам другого університету на Моравії. Бесідник бажає, щоби в Чехах настав національний спокій і вірить, що до сего незабаром прийде, бо оба народи привязані там до рілі та можуть числитися лише на себе самих. Першою вимогою чешко-німец. згоди вважає бесід. заведене обох краєвих язиків по виділових і середних школах. Німці повинні покинути гадку про поділ Чех, бо тоді спокій був би взагалі неможливий. Також треба перевести охорону меншостей. Згода може наступити лише на основі взаїмного порозуміння.

Відтак бесідник займав ся військовою справою.

Після вістий дневників мають Мадяри одержати військові уступки. Палата вельмож знає, що прерогатив Корони не можна обмежати, але як Мадяри домагають ся уступок з політично-національних зглядів, то палата повинна зазначити своє становище. Ходить о малярский язик в армії, а се є великою небезпекою для одноцілості і еднатності армії. Першою прикметою армії є одноцілість і єї дух! Дятого звертає ся бесідник до правительства з просьбою, щоби рішучо виступило проти сих уступок, бо армія не може бути предметом політичного торгу. Австрійська державна рада принесе радо жертви на спільну армію, але не дасть ані сотика на поділену армію. З великою честю звертає ся бесідник з просьбою також до монарха, щоби став нув в обороні армії.

Опісля обговорював гр. Тун заграничне положення і висловив надію, що бар. Еренталеви удасть ся удержати мир. Дальше замітив, що австрійський парламент ухваленем прилуки дав доказ, що ніякі внутрішні спори не ослаблять становища монархії на зверх.

Іменем центра зложив бар. Чедік отсю заяву: Сторонництво бесідника як дося так і в будучині стоїть на сїм становищі, що рішене про організацію й управу армії є виключною прерогативою Корони та признає наглу потребу як найскорше скріпити армію і усунути з неї всякі недомоги. Уважає безусловно конечною для охорони держави і її великодержавного становища спільність, єдність і удатність австро-угорської армії. Бесідник домагає ся, щоби правительство було все інформоване про всі намірені зміни в армії та щоби рішучо берегло інтересів Австрії. Вкінці спротивив ся всяким новостям, які можуть некорисно вплинути на військові відносини Австро Угорщини.

Відтак забрав голос президент міністрів бар. Бінерт. Спершу замітив він, що правительство рішучо старати ме ся, щоби звичайний бюджет полагоджувано в пору та вказав з вдоволенем на те, що помим національного заворушення з останних часів посольська палата не дала себе відвести від виконання прав, предвиджених конституцією. Поведене палати дає правительству спомогу, держати ся політики строгої лояльності й об'єктивности в національних справах, щоби добути довіре сторонництв та довести до успокоєня, яке є найважнійшим услівем народного порозуміння. Особливо старати меть ся, щоби підготовити підвалини до взаїмного зближення в Чехах, до чого треба буде доброї волі і діяльної співучасті всіх сторонництв.

В дальших виводах заявив бар. Бінерт, що в банківій справі оба правительства після заключеної угоди розпочнуть передовсім переговори між собою а відтак з банком в справі продовження банкового привілею, до чого правитель-

ство почуває ся тим більше покликаним і зобов'язаним, коли розв'язане банкової справи, є обмежене реч нцем. Обговорюючи справу армії, вказав бесідник на то, що також 12 арт зак. з 1867 року знає тільки ціле військо з одноцільною управою та одноцільною внутрішньою організацією. Ті зарядженя після закона з 21. грудня 1867 року прислугують виключно цісареві, але се не противить ся зовсім тому, щоби при видаваню заряджень про спільну армію, яке впливає з компетенції монарха, правительство мало право, а навіть обов'язок слідити свійство та наслідок тих змін зі становища своєї конституційної однічальности. Так само з огляду на компетенцію державної ради при ухвалюваню бюджету, дозволюваню на побір новобранців, при ухвалюваню військового закона, не може бути ніякого сумніву, що державна рада — як від неї вимагає ся засобів в грошах і людях для спільної армії — має право застановляти ся над тим, чи ціл тих ухвал можна досягнути та чи в нічїм не змінює ся характеру армії, яку признано законом одноцілою. Тому і що до спільної армії не може бути таких прав, які прислугували би тільки угорському соїмови без рівнорядних прав державної ради. На всякий случай може бесідник впевнити, що військові справи можуть бути розв'язані лише в порозуміню з конституційними властями та що при тім наші права не будуть вкорочені; отсе є непохитне становище, на яким стоїть правительство.

Правительство числить на піддержку палати вельмож у виконаню програми, яку оно розвинуло, обнявши керму правительства. При кінці просив президент міністрів, щоби прийнято бюджетову провізорию.

Гр. Л. Пініньський, вказав на те, що бар. Бінерт одержав бюджетову провізорию голосами соціальних демократів, а через те він не може ся увільнити від зависимости від сего сторонництва також в инших справах, отже ми опинили ся на д розі, якої не можна назвати дуже здоровою. Коаліційний кабінет не має вигляді, тому треба завести постійний урядничий кабінет. В посольській палаті намножило ся багато кандидатів на міністрів. В Австрії приємно стати міністром, а ще приємнійше перестати ним бути, бо тоді має ся милі спомини, гарну пенсію і титул ексцелленції, що прецінь імпонує. По сїй з яві звернув ся гр. Пініньський до критики внутрішньої політики в Австрії, яка являє ся наслідком похибок попередних кабінетів. Кабінет Віндшгреца й Туна мали добрі засади, але не мали спомоги розвинути своєї діяльности. Др. Кербер і кабінети, що завели загальне голосоване, занедбали обострене рівночасне регуляміну палати посольської. Перед 15—20 роками був австрійський парламент взірцем для цілої Європи, а теперішній є найгірший та найліпший зі всіх парламентів. Абдикація перед радикалізмом не остала без впливу на адміністрацію.

Бар. Бек окуповав спокій в парламенті «сякими уступками та виплачуванем диет посольських на час ферій, але сего тепер вже за мало, бо посольська палата з легким серцем готова ухвалити мільони на нілі популярні та сею дорогою зруйнує державні фінанси, як тому не опре ся палата вельмож.

Опісля промовляли ще послі др. Епінгер і Плєнер, а відтак ухвалено бюджетову провізорию в 2-гїм і 3-тїм читаню.

Другі предлоги, а між ними й торговельно-політичний закон повновласний, прийнято без розправи у всіх 3 читаннях та замкнено по сїм засідане.

Допись зі Стрийщини.

(Протест стрийського деканату на напасти «Діла». — Научно-богословський кружок. — Ювілей «Просвіти», Святейшого Отця і Царський. — Загальні збори касина. — «Сокільський Базар».)

Духовенство всіх трьох галицьких, руських дієцезій відчуло велику кривду, заподіяну молоденьким бувшим редактором «Діла» нашому Високопреосвященному Архієреєви в его калюмніаторській статі: „Ad majorem Poloniae gloriam“ і вираз свого обурення дало оно в численних заявах і протестах против сих негідних інсинуацій. Справді треба було крайньої злости „радикала militans“, щоби висудити Архієпископа від чести і віри і цілопозрівати, що сей крок его, який мав усунути згіршенє і соблазн межі братями в Христі, він зробив в користь Польщі.

Хто лише читав пильно часописи в передвиборчій часі, той певно нераз міг запримити, що загорілість в політиці і загонистість, хоч часом і давали гій або инший партії перевагу і хвилезий успіх, мимо того спрані Христа, повазі духовенства дуже а дуже шкодили, власне наслідком нетактовности неодного священика, котрий в агітації своїй влазив в обсяг свого собрата і ціле село ворохобив проте власного пастиря. Нагадаю лише виступи москвофільських отців духовних в Лешневі, де ті зіхавши з підготовленими брідскими міщухами на терен підготовлений народовцями, на українські збори, виступили против священика так ревного і запопадливого, яким є о. Микола Герасимович, підриваючи его авторитет у власної пастви. Заміри „отцов“ розбились, бо народ видячи працю свого душпастиря, звернув ся против несовісних наїздників і осудив їх киртичну працю і злобу. Але навіть і зі своєї виграної справи о. Герасимович не дуже був вдоволеній видячи, що его собрати, священики такі як і він, своїм нетактом себе накрили. Політика така або инша хвилево виграла, але справа Христа за те програла на довгий час.

Або хто не памятає ликовствования „Галичанина“ коли о. Сухаровському з Заболотець удалось враз з Черняками, Возняками, Ничаями і иншими почаївськими палочниками... хочу казати палочниками, напасти на збори брідської «Самопомочи» і нищити муравлину працю

крил. о. Долинського, який не зів обиду, не знав спочинку, а сам оден тягнув тяжке ярмо цілої каси, яке тепер виконує трьох урядників. І «Самопомочи» не здобули сухарівці чи ничайвці, а скандал остав ся скандалом, священик виступав против священика, брат в Христі підривав авторитет і повагу брата в Христі. Хоч би партійна виграна, то погана виграна, окуплена за то програною справою Христа і власної священичої чести.

Політика — се ховзка, се гнучка річ. Се бачимо щоденно: Сташійський, колишній ворег обшарників, що черепами голлов їх бажав мостити улиці, не тільки сам скаче після шляхетської дудки, але бажав загнати і всіх людовців в обійми шляхти, аби був з „polską szlachta polski lud“; гр. Бадені Казимир, що свого часу не хотів для Люегера узискати потвердження на посади В дня, сидить тепер в Буську, а Люегер нині ексцеленцією, першим мужем державним Австрії; Адлер, вожак соціялістів, дає перший голос буржоазійному ворожому правительству і таких прзмірів можнаб начислити безліч — отже чи не мав наш Архієрей слушности, если для хвилевих користий гнучкої політики зажавав духовенству наражати свою священичу честь, а разом і Христову політику відвічну, незмінну, постійну. Яким льогічним скоком мала ся куренда Польонії помочи і єї справу і славу ширити, се вже тайна радикального мозку бувшого редактора, що так негідно виексплуатував довіру членів видавничої спілки «Діла», які єму повірили ведене народовецької політики.

(Дальше буде).

— На почтових опоясках винішного числа найдуть Ви. наші передплатники виписану квоту залеглої передплати по конець сего адміністраційного року, се є по день 13. н. ст. січня 1909 — або дату (після нового стилю), поки сягає заплачена передплата. Просимо дуже наших довжників, вирівнати залеглу передплату найдалше до нашого Нового року, бо в противнім випадку будемо приневолені замкнути їм дальшу висилку часописи. — Адміністрація.

Новинки

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Волифатія; римо-кат.: *Новий Рік 1909*. — В суботу: руско-кат.: Ігнатія; римо-кат.: Маркаря оп.

— В справі краєвих заможог для бурс краєвий виділ оголошує отсей комунікат: Краєвий виділ дістав сегодня телеграфічну вість, що польске віче в Станиславові висказало жаль, що краєвий виділ при роздачі заможог з краєвого фонду на р. 1908 покровдив польські бурси. З уваги на се краєвий виділ подає до відомости, що роздача заможог з суми, призначеної на підмогу бурсам польскої і рускої молодіжи, відбуває ся по мысли ухвали сойму на підставі внесень краєвої ради шкільної. З кредиту на р. 1908 признав доси краєвий виділ польским бурсам 10.400 К, руским 5.250 К, а останок кредиту виасигнує на підставі внесень ради шк., котрій переслано петиції, внесені до сойму і краєвого виділу. Що до бурс станиславівських, краєвий виділ признав заможогі точно по внесень ради шкільної, знизжуючи лише пропоновані квоти о 100 К, як для польскої бурси Крашевського так і для рускої Тов-а педагогічного. Внесеня о признає заможогі другій бурсі польській в Станиславові, краєвий виділ доси не дістав. — З Ради Краєвого Виділу королівства Галичини і Володимирії з Великим князівством краківским. У Львові дня 30. грудня. Краєвий маршалок Бадені. Член виділу *Опшикевич*.

— Обаламученє гр. Бобрінського нашими „Старорусинами“. В «Новім Времени» гр. Бобрінський говорить о галицьких Русинах хибно і неправдиво, а тих фальшів дізнав ся від наших „Старорусинів“, котрі по найбільшій часті говорять у себе дома по польски, рідше по руски, а дуже рідко і виїмково — і то лише кількох проводирів — по російські. По тих інформаціях рускі селяни в Галичині, навіть ті, котрі вибирають послів українських, запитані відповідають зовсім розумно (!) і правильно: Ми не Москалі, ані Українці, ми Росіяни. Назви „Русини“ люд зовсім не розуміє. Приложника „русинский“ також нема, є лише приложник „русский“. — Так брехати, то хіба наші „Старорусини“ потраплять. Чи чув котрий з них, щоби наші селяни говорили: „ми Росіяни“. Кождий селянин називав себе „Русином“, а та назва находяча ся в найдавніших руських памятниках удержала ся незміненою власне у наших галицьких Русинів. Назва „русский“ скрізь у нас уживає ся пр. руска церква, руске свято, руский склеп. На себе він каже: я Русин. По нашому і не можна сказати: я руский, так само, як не каже ся: він польський, ческий, німецький, тільки він Поляк, Чех, Німець. Приложник: „русинский“, яким досить часто трактують нас газети російські і закордонні польські, уживає ся декуди у Лемків, єсть вигавді рідкий, але зовсім правильно утворений (гл. Збірник фільольогі-

Матеріяли до Історії зносин Галичан з Україною.

Листи Омеляна Партичного до Олександра Барвіньського.

Ч. 30.

Шановний Добродію!

Посилаю Вамъ монографію Вахнянина, рецензію п. Верхратського и продовженне Лучаковського повісти.

Монографію не друкуйте ще теперъ, а закінчіть попередъ историю Куліша. Те, що Вахнянинъ на першімъ піваркуші списавъ, замість підъ заголовкомъ яко вступъ до розправи, найліпше дрібними буквами. Вахнянинъ обіцювавъ еще децо прислати, и я єму писавъ, що бъ теперъ лишивъ ті гроші, що мавъ вислати до Федьковича, у себе.

Рецензію Верхратського можби помістити, но треба, що би авторъ прикоротивъ и випустивъ весь уступъ о правописи. Той предметъ тамтого року оброблений достаточо и намъ заєдно тільки відкликувати ся треба. Половичні, невичерпуючі розправи могли би тільки до новихъ сварокъ повісти.

Писавъ п. Сушкевичъ, що хоче друкувати биограф. Яхмівича. Коли зъ грошей на Правду хоче друкувати, то нехай вже та брошурка

розішлєся всімъ пренумерантамъ Правди місто приобіжяного зборника пісней для цілорочнихъ пренумерантівъ. О тимъ би треба заявити въ Правді, а друкованне розпочати ажъ зъ другимъ піврокомъ, коли призьбирася більше грошей.

Доручіть залучений листъ п. Верхратському. Я єму відписую, що его номенклатура въ другімъ півроці Правди конечно надрукує ся, бо для окремого видання нема ні грошей ні добрихъ виглядівъ на покупъ. Найліпше буде, коли через одинъ місяць буде видавати ся Правда въ аркушъ а долучить ся до кожного числа пів аркуша номенклатури. Врешті я самъ знаю, що при нинішнихъ обставкахъ его номенклатура єсть дуже потрібною.

Бувайте здорові. Не забувайте прислати ресетръ тихъ писателівъ україн., що відуть въ читанку.

Вашъ щирій прихильникъ

О. Партицький.

Основу всю вислати не можна. Самъ директоръ того зробити не може. — Я буду виславъ, що треба, поєдинчими томами.

Закасуйте разъ те вічне купованне паперу. Грошей въ третімъ півроці не дістанемо, а въ четвертій може также ні. Кулішъ, якъ пише, самъ въ біді.

Ч. 31.

Шановний Добродію!

Знаю я добре, що Ви и Вашъ директоръ нетерпеливетєся зглядомъ купленихъ мною книжокъ. Но причина въ тимъ, що я при однімъ заході хотівъ Вамъ вислати и брошуру п. Качали „Що насъ губить“, котра ажъ нині доставлена намъ відъ Спожарського. Пересилаю Вамъ отже 100 примірниківъ для ласкавої розпродажи по 8 кр за одинъ екземпляръ. Одну часть передайте до книгарні, або куда ввиди (може би до головної трафіки?) за відступленнемъ невеличкого рабату. Въ книгарни можна ціну на 10 кр. поставити.

Книжки Статутъ Литовський у Львові немає. В бібліотеці є тільки роззирава Чацького о статуті, но и вона не много придатна, бо вже кількадесятъ літъ якъ написана. Если вивідаюсь за якого ліпшого автора або за яке нове ще виданне московське, то Вамъ заразъ и донесу.

Катехизми Селецького пришлемо вразъ зъ каледаремъ за 10 день. Будьте добрі замовити на календаръ книгарню або який склепъ. Ми друкуємо зглядомъ календаря завідомляючі афиши, котрі и до Васъ зашлемо, щобиєте казали порозліплювати на важнішихъ місцяхъ. На тихъ афишахъ допишете вже самі, де календаръ по лавочній ціні (30 кр.) дістати можна.

Читанка Ваша теперъ въ рукахъ Свинціцького, котрий її переглядає та й нею самъ

чної секції Наукового Тов-а Шевченка. Про говор галицьких Лемків нап. Іван Верхратський. У Львові, 1902. стор. 105, русинський (Фльоринка) ruthenisch, пригнай русинські воли). Наші „Старорусини“, lux a non lucendo, так поінформували гр. Бобрінського. Старорусинський термін „Русин“ їм вовсім не звисний і в Галиччині не уживає ся. Скільки інформації наших „Старорусинів“ (чому так зовуть ся, та вже „Старорусів“) мають стійности, може гр. Бобрінський пізнати по п. Дудикевичу, котрий своє назвище пише „правильно“ через ы. Дудикевичь. Так то наші Староруси дуже тверді, в ортографії чи треба, чи не треба, пишуть ы. Хай їм на здоровля! Р.

— Для емігрантів. З уваги на зростаючий еміграційний рух до Зєдинених Держав чикагівські газети остерігають наших земляків перед покванним виїздом за океан пишуть між иншим таке: Економічний крах в Америці приходить дуже скоро, але не так скоро відносини поправляють ся. Фабриканти і політики вправді кричать по газетах, що „prosperity“ (добробут) повертає, що до фабрик приймають сотки тисячів робітників, що торговля оживила ся і т. п., але се звичайний собі американський bluff (туманенє), обчислений на рекляму свого підприємства. Де приймуть 500 робітників до фабрики, там кричать, що їх прийнято 5.000; де мають замовленє на 1.000 тон стали, зараз розголошують, що дістали замовленє на 100.000 тон, — і так в кожній галузі промислу чи торговлі є більше бляги, ніж дійсности. Ще раз зазначуємо з натиском, що тепер нема чого спшити ся до Зєдинених Держав, бо тут нема роботи навіть для тих, котрі тут уродили ся і виховались, а тим більше не знайде єї сьвіжий пришелець з краю. Бачимо на власні очи, кілько то робітників блукає ся по улицях, глядаючи роботи, котрої знайти не можуть, а що тепер трохи більше працює робітників, ніж тому кілька місяців, то ще не доказ, що вернули ся „золоті часи“ і кождому є добре. Тисячі робітників ждуть на працю в копальнях, фабриках, лісах, на залізницях і т. п., живучи надїєю з дня на день; однак та надїя доси обманчива і робітники терплять нужду. Отже хто пише до європейських газет, що тут великий попит на робітників, той сьвідомо бреше і має в тім очевидячки особисті користи з боку перевозових товариств.

— Землетрясенє в Італії. З кождим днем надходять сумніші вїсти про наслідки онодішнього землетрясеня в полудневій Італії.

користаєсь при науці руського язика (в 7. и 8. класі). Читанка Ильницькому и Свинціцькому подобалась дуже; я до неї дістатись не можу, та и не знаю ближче яка вона. Споминав тїлько Ильницький, що устна література за скупю оброблена и припоручив мені зайнятися її уложенємъ. Зъ причини моїхъ иншихъ занятій не мігъ я до того братись и просивъ для того Терлецького и Вашого брата, щобъ вони той ділъ уложили. Читанка на кождий спосібъ печататись буде и Ви можете числити на добру рємунєрацію.

Вже кільканадцять разівъ писавъ до мене Горбаль за книжку Пивина. Будьтежъ добрі єму вже відослати.

Молитвоєсловівъ не посилаю, бо ми всі примірники гуртомъ відпродали. Треба було грошей на календарь и инші наші видавництва.

Теперь видає „Просвіта“ шкільні книжки для руської гимназії. Литографуємо натуральну историю Полянського и латинську граматку для 3. и 4. класи. Ошєля видамо и инші книжки. Нєхай принаймнїй на будуче пригтовлений буде матеріалъ. Може руські виклади заведуть ся и на иншихъ гимназїяхъ, а тоді можъ вже буде друкувати.

Бувайте здорові и не забувайте на насъ. Вашъ щирїй другъ и слуга
О. Партицький.

Около 140 тисяч людей втратило житє, але се число буде, здаєсь, висше, бо ще не написли вїсти зі всіх місцевостей навічених землетрясенєм. Найбільше потерпіло місто Мєсина. Ціле місто лежить в догораючих звалищах. Богато людей втратило житє під звалищами а тисячі пожерло море, бо збурєне море підморским вибухом вулькану заляло кілька разів місто і змело з побережа тисячі людей. В Мєсині згинув між иншими тамошний єпископ. Много осіб з розпуки по втраті родин допустило ся самоубийства. В цілій околиці настав голод. До Мєсини причаляли чужинні кораблі, аби нести поміч нещасливим. Підчас землетрясеня затопило ся на морі багато кораблів. Пролів між Мєсиною а Рєджіо ді Калябрія (знавий з круців Сцилла і Харїбда) став для кораблів неприступний, на чім потерпять торговля.

Оповідітки.

— Дальший репертуар руского театру в Дрогобичи. (Сала Міска. Початок 7. вечер. Білєти продає ранше „Народна Торговля“ а в день представлєня при касі від год. 6. вечером).

В п'ятницю дня 1. сїчня 1909. „Рєвізор з Петербурга“ комедия в 5 дїях Гоголя.

В суботу дня 2. сїчня „Жидівка вихрєстка“ народна драма в 5 дїях Тогобочного.

В недїлю дня 3. сїчня „Серед бурі“ драма зі співами в 5 дїях Бориса Грінченка.

В понєдїлок дня 4. сїчня „Надїя“ рибацка драма в 4 дїях Г. Газрманса.

Ві второк дня 5. сїчня і в сєреду дня 6. сїчня 1909 нема представлєня.

В четвер дня 7. сїчня „Мари“ голосна родинна драма в 3 дїях Г. Ібсєна.

— Іменованя. ІХ. кл. ранги признав управитель міністерства отсим учителям і учителькам школи вправ при сємінариях учительских: Ферд. Щуркевичєви, Йос. Гринєвичєви і Кар. Хоміцкому при муж. сємінар. учит. у Львові; Кшпр. Вєрбаньскому, Ігн. Сєкурі, Вїнк Скотницькому і Вол. Воляньскому в муж. учит. сємінар. в Самборі; Ів. Галасови, Й. Соїці і Фр. Кайзерови в муж. сємін. учит. в Сокалі; Стеф. Вєберови, Ант. Адамусови і Петр. Будзїнському в муж. сємін. учит. в Станиславові; Вол. Котовичєви, Зигм. Турецкому, Дмитр. Дмитеркови і Фр. Яворзиковскому в муж. сємінарії учит. в Тернополі; Волисл. Гостиньскій в жєнь. сємінар. учит. у Львові і Стан. Лїнгардт в жєньск. сємін. учит. в Перемишлї.

— Переписка Редакції. Вп. о. Ю. Д. в С. Сердєшнєє спясїбі за присланє. Ми держимо ся давної традиції. Дуже вдячні будємо за постійні дописи про житє і діяльність тамошних Русинів і повіту.

Телеграми

в дня 31. грудня.

Станиславів. Рух на коломийских залізницях льокальних здержано на два дни з причини снїговиці.

Царгород. Бойкот австрійских товарів розширяє ся. До бойкоту приступили навіть ті купці, що бойкот поборювали.

Цетинїя. В Черногорі відчуто кілька потрясенъ землі в нощі з вторника на сєреду.

Др. К. Леваковський
Львів, пл. Талицька 7. (каг Централь. казархєю).

Витяганє, пльомбованє, вставлюванє зубів без болю.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма

від 1. до 61. сїчня 1908.

Щоденно о 8. год. вечер представлєнє. В недїлі і сьвята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятницї High-Life представлєнє. Білєти вчаснїше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускїй ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річєй домашних і господарєних, збїжа і лаші против шнїд від пожару.

Шноди лїквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скорєстїю. Оцїнка шнїд відбуває ся в присутности 2 господарів члєнєв. Дотєпер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мїліона корон.

Зиск по скінченїм році звертає ся члєнам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносиви по 10 прц.

Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Каса ошадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлї приймають полїси „Дністра“ при удїлюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківсїм Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім містї і в многих сєлах; там, де єще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні сєляни старати ся о удїленє агенції. До тепєр заробили агєнти 1.142.108 корон провїзїи.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.003.364—
„ резерви премїи	„ 613.720—
„ спец. на звороти	„ 50.989—
„ на рїжницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ ємерит. урядників	„ 218.364—
инші фонди заосмотрєня	„ 40.000—
Разом сума	К 1.964.824—

Сєлянє! асєкуруйте ся від шнїд огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в нощі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломїя	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любїня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янона	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в нощі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломїя	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любїня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янона	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в недїлі означєні †.

Не жартуй, дуже красна мазурка на фортепїан. Я. Лопатиньско-го. Цїна 70 сот. Дїстати можна у всіх книгарнях. (б—50)

